

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens à Juliano Apostata Jmperatore, perducitur vsque ad obitum
Theodosii Augusti: continet annos XXXIV.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 375. Damasi Pap. Annus 9. Valentiniani Valentis Imp.
12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14548

uerus Auxentium Ambrosij certamina recensentur, ea contra iuniorum Auxentium esse habita, & post obitum Valentianiani senioris, suo loco perspicue demonstrabimus. Quod igitur nulla antea Ambrosij Episcopii facta mentio reperitur, quodq; ad hunc vsq; annum testificatione Hieronymi carissimum senem Auxentium peruenisse constat; eiusdem auctoritate hoc anno ponimus electionem Ambrosij.

X. Sed possit quis obijcere, utraque, nempe exitum Auxentij & creationem Ambrosij rejicienda esse in annum sequentem, quod scilicet ibidem apud Hieronymi Chronicon sub eodem laterculo signetur annus post Consulatum Gratiani & Equitij, qui sequens nameratur. Sed scias, lector, annum illum post Consulatum ibi positum restituendum esse sub sequenti laterculo (ut emendationes codices habent) sub ipso anno duodecimo Valentianiani, quo ipsum morti contigit: nam non peruenit villo pacto ad annum sequentem post dictorum Consulatum, quo creati sunt Consules Valens quintus & Valentianianus maioris filius; sed ipso anno Consulibus vauo (ut dicitur) finem viuendi feci. Hisce quidem vltimis Valentianiani senioris temporibus, contigit Ambrosium creati Mediolanensem Episcopum, ex eo intelligi potest, dum de rebus gestis cum eo nihil praeterea legitur, nisi quae Theodoretus his verbis enarrat: *Pauci post dies, ab ordinatione Ambrosij scilicet, cum S. Ambrosius valde libere apud Imperatorem verba faceret, usq; nonnullas tamquam minus recte a magistratibus administratas coargueret; respondit Imperator: Non iam pridem tuam in loquendo libertatem, qua explorare cogita, non modo tua in Episcopum ordinationi non restitit, verum etiam suffragatus sum. Quare, sicut divina praescribit lex, nostrorum animorum erratis medicinam facito. haec Theodoretus. ceterae autem Ambrosij res gestae sane quidem cum Gratiano & Valentianiano filio, non amplius cum patre leguntur esse transactae de quibus singulis suo loco. Acte Ambrosij electione iam satis.*

AMBROS. QUID CVM VALENTIANIANO. a Theod. li. 4. c. 6.

XI. COMMEN. TITIA LIT. R. NO. MI. DAMASI ET AVRELL.

b Aug. de Civit. Dei. lib. 22. c. 8.

reris, si in dignoscenda certa temporum ratione creditus atq; solertius occupemur.

Celebratum habetur hoc anno, ipsdemq; Coss. Concilium Valentianum in Gallia IV. Idus Julij: cuius extant quatuor tantummodo canones, & perbrevis Epistola de ordinationibus legitime faciendis, deq; lapsorum poenitentia. In eo primum locum tenuit Faugadius, qui ille putatur, ad quem simulq; ad Delphinum Episcopum Burdegalensem S. Ambrosij Epistola scripta legitur. Interfuit eidem Rodaninus, quem alium esse puto ab illo Episcopo Tolosano, quem fidei causa cum S. Hilario exilium passum esse atq; exilem defunctum, ex Severo superius diximus. Euortius quoq; adfuit, qui iam a tempore S. Silvestri Aurelianensem signo coelesti accepit Ecclesiam gubernandam. Dignum planè memoria est, quid statuerint Patres de his, qui oblati Sacerdotij fugiendi occasione, ali quod admisisse delictum confessi essent, his verbis d: *Licet non ignoremus, multos verecundia, & nonnullos horrore suscipiendi Sacerdotij, & vt trepidos (quae signa sunt sanctitatis) falsa in se, recipiendi honoris causa, dixisse: tamen quia omnium fore ad ea, quae sunt priora, proclive iudicium est; & haec materies disputationum in oblatione Sacerdotum Dei quaeritur: sed in Synodo (placuit nimirum) vt quisquis de se vel vera, vel falsa dixisset, fides, quam sumus testimonio confirmaret, haberetur. haec ibi, quid simile nuper vidimus in Ambrosio: nam vt Sacerdotij dignitatem effugeret, crudelis atq; impudens vniuerso populo videti voluit: at ne sic quidem vniuersus effugeret, qui huius canonis paulo ante promulgati auctoritate non nihil inuari potuisset, nisi populi in eo petendo constantia fuisset: quavis lege superior.*

XII. CONCILII VALENTIANI.

c Ambrosij p. 55.

d Epist. Celsi Valent. ad Fortunian. tit. 1. Cons.

XIII. LEGATIO EX PAMPHILIA.

e Apud Epiphani. nota Ancorat.

f Epiph. in Ancorat.

g Epiph. haer. 69.

Quod autem ad res Orientales pertinet, ipsdem Consulibus missa est legatio a magistratu & clericis Ecclesiae Suedrorum in Pamphilia ad S. Epiphaniu, qua petierunt de fide Catholica eius literis plenius institui & informari. Extant binæ eodem argumento ab eisdem ad ipsam Epiphaniu datae literae. Quibus ille acceptis, Epistolam reddidit, immo commentarium, quem librum Ancoratam nominavit, eruditum quidem, continentem cum fide Catholica haeresum omnium cõsutationem: in quo his notis praesentem annum designat. *hic annus est nonagesimus Diocletiani, & Valentianiani & Valens decimus (quo & exordatur vnde cimus) Gratiani sextus, Consulatus Gratiani Augusti Equitij illustrissimi, indictio sexima, ex quibus certam habes Chronologiam de annis Diocletiani, quoto nimirum Domini anno ille regnare coepit, nempe ducesimo octogesimo quarto. Cur autem librum de fide nominauerit Ancoratam, ita ipse alibi ait: *Verum iam de his à me tractatum est in magno de fide sermone, sive libro, in quo rursus iuxta nostram mediocritatem ac debilitatem coacti à fratribus exhortatione scripsimus de fide: cui libro imposuimus Ancoratam nomen. Etenim quem admodum exigua mens nostra valet per Dei auxilium, ex vniuersa scriptura doctrina Dei veritatem congregantes, velut ancoram his, qui volunt Sanctam Patrum fidem, Apostolicamq; ac Propheticam & ab initio vsque huc in sancta Dei Ecclesia predicatam, clare proponimus, quo quis contineatur & muniat, &c. Sed ad sequentis anni res gestas transeamus.**

IESV CHRISTI Annus 375.

DAMASI PAP. VALENTIANIANI IMP. II. ANNUS 9. VALENTIS

CHRISTI Redemptoris nostri annus trecentessimus septuagesimus quintus, quod ordinariis, quod darent nomen anno, Consulibus caruit, post Consulatum Gratiani & Equitij in Fastis inscribitur. Cur autem deterrit ex more creati Consules, Sanctus Hieronymus rationem asserit. Sed fortasse nec Consulatum ordina-

h Hieron. in Chron.

rum hic annus exors fuit: nam cum Pontius Paulinus, t dicitur, Consulatum ordinatum g. fuisse re: etia: or apud Aufonium, eius tamen nomen deideat: in Falis. Ait Hieronymus: Quia superiore anno Sarmata Pannonia vastabant, idem Consules per manser. Qui enim com. eieban: fortitudine Theodosij, eo invidia fugato, ac tioro odio in Romanum Imperium, quod vici antea sepe fuerant, exarsere. Meioris igitur eo signo notatus est annus, qui letis nonorum Consulum auspiciis atq. muneibus consecratur inchoati: sed tristior atque infelicitior reddeas. est repentino obitu Valentini Imperatoris, cum aduersus Quados mouit exercitum: quo modo autem id contigerit, Ammianus docet: sed prius nobis dicenda sunt, que hoc eodem anno ipsi ante obitum acciderunt.

3 Ammian. lib. 30.

II.

3 Sever. dial. lib. 1. c. 6. 2. MARTINIUS 27. 5. QUID ATVD VALENTINIANVM.

Hoc ipso anno, antequam Valentianus e vita migraret, S. Martini simulacrum creatum est Turoensis Episcopus, ad eundem Valentianum Imperato: eie contulit: quid vero apud eum egerit, Severus narat in hae verba h: Eodem ferme tempore, quo primum Episcopi datus est, fuit necessitas adire Constatum. Valentianum tum manserentum potuabat. It cum Martinum ea petere cognovisset, qua pressare volebat: ipsi eum Palatij foris arceri. Etiam ad animam illius immitem ac superbam vxor accesserat Ariana, que totum illum a sancto viro, neq. debita mentem praeferat, auerterat. Itaque Martinus, ubi semel atque iterum superbam Principem frustra adire tentauit, recessit ad nota p. e. f. d. e. illius obnoxiatur, cinere confusus, cibo potuq. abstinet, orationes debus noctibus, perpetuat. Secundo vero die assistit ei Angelus, iubet eum ad Palatium ire securum, regias fores quantumlibet clausas sponte referendas, Imperatoris spiritum superbam mollendam. Igitur istiusmodi praesente Angeli confirmatus alloquio, & fretus auxilio Palatium perit. Patent limina, nullus obstitit: postremo usq. ad Regem, nemine prohibente pervenit. Qui cum venientem eum visum irascens, cur fuisset admittis, nequaquam assurgere dignatus est assanti, donec regiam scilicet ignis aperiret, ipsumq. Regem ea parte corporis, qua se habebat, ausaret incendium. Ita solo suo superbus excutitur, & Martini iuratus assurgit: multumq. complexus, quem sperare ante decreverat, virtutem scilicet diuinam emendator saebatur: nec expectatis Martini precibus, prius omnia praestitit, quam rogaretur Colloquio illum atque conuicio frequenter adiuuit. postremo abeunt multa unum a d. v. l. t. qua vir beatus, vt semper pauperatis sua vestes, canita reicit, hae Stue: tus: eadem quoque Venantius Fortunatus carmine ecitit e.

III.

3 Sever. dial. lib. 1. c. 7. & dial. 28. 3.

3 Greg. Tur. ren. lib. 10.

3 Greg. Tur. hist. Franc. lib. 1. c. 14. & lib. 3. mir. c. 6.

IV.

3 Ammian. lib. 30.

3 VALENTINIANUS IMPERATORIS.

Cum hae autem S. Martini sedis exordia contigisse, Severus affirmet: hoc anno factum esse ipsum fuisse creatum Episcopum: nam eum sedisse eum dicit Gregorius Turoensis annos viginti sex, menses quatuor, & dies viginti septem, hac ratione ipsum peruenisse oportet ad annum Domini quadringentesimum secundum, ad quod vsque tempus sanctum Martinum vixisse, ex Severo colligimus: ipse enim cum dicit, sub Consulatu Eiodij, anno Christi trecentesimo octogesimo sexto, Martinum iam fuisse sexagenarium, vixisseq. ab eo tempore annos sexdecim: ad dictum annum Domini quadringentesimum secundum oportuit fuisse superstitem: ad quod tempus enim eius Sacerdotium fuerit propagatum, ab hoc anno incepisse dicendum est. At licet a Severo discere per ipse Gregorius, dum ait e, octavo Valentini anno Martinum fuisse electum Episcopum: praestat tamen Severum audire, vt pote Martini pernecessarium: cuius sententia, additis ex Gregorio annis, quibus Martinus sedet, a firmandum est hoc anno, quarto Nonas Iulij esse creatum Episcopum, ea enim die id electum fuisse, idem Gregorius Turoensis libi tradit. Verum de annis eiusdem S. Martini superiori tomo pluribadum est, iam de tempore eius baptismi prolixius differimus, & infertus dicant sumus in ipsius morte.

Ceterum quod spectat ad Valentini obitum, quem hoc anno accidisse constat mense Nouemb: de eo ita Ammianus g. Post hae, cum scilicet Valentianus esset in prociectu, & iam trans anem in Quados traiecisset exercitum, Quadorum venere Legati, pacem cum praetiorum

oblitrationem suppliciter obsecrantes: quam vt adipisci sine vstululo possint, & tyocinium & quadam vitia rei Romanae polieebantur. Quos quoniam suscipi placuit & redire, induci, que possibantur, voluit (quippe eis recari datus nec cibum: inopia, nec alium tempus am patiebatur) Epituo in Consistorium introducente, sunt intromissi. Cumq. membris inuenticis flarent metu debiles & praestitit, docere ipsi qua seruant, vstulata illa caustionum species, urandi solum addendo, firmabant, nihil ex communi mente procerum gentis delictum assueantes in nostris, sed per excinios quosdam latrones, amiq. confusus persusio, ne laboraret, spectantibus & vrbibus, concorsu ministrorum vicia secretis ad concula ductum est intimum: vbi locum vltio, exiguu spiritus religiosi trahens nondum intelligendi nituro vigore, cunctos agnoscebat assantes, quos cubicularij, nequis cum necatum suspicauerit, celerrime maxima correatur. Et quoniam viscerum flagrantem compage, laxanda erat necessario vena, nullus inuenit porus medicis hanc ob causam, quod eos per varia speraret, carotibus vultibus pessilente morbo tentatum. Vnus tamen reperit, venam eum vitram sepiusq. pinguendo, ne guttam quidem criori eluere potuit, inuenit monente calarem ambrosie, vel vt quidam existimabant, arfactis ideo mectru, quod inuatu aliqui (quos haworboridai vena vocant) obsecrati sunt gelidu frigidum conuersati. Sensi immensa vix quadam vrgente morborum, vltima necessitati adesse praescripta: dicereq. conatus aliqua vel mandare vt singultus lia crebrum pulsans, stridorq. dentium, & brachiorum motu velut cessibus dimicantium indicabat nam speratus, luctibusq. macula interfusis, animam duu condidatam efflante, etas quinqueagesimo anno & quinto, Iupery minus centum duu senio & decimo, hac tenus Ammianus, addit his Socrates h, cum defunctum in Beg. gione castella x. Kalend. Decemb: is: sed idem contigendum est, dum ait vixisse eam annos quinquaginta quatuor, & imperasse tredecim. Remanuit postflens Valentianus huiusmodi calamitatis exem. lum vnde de S. Hieronymus i ad Heliodorum: Valentianus vstulato generali solo, & imulati patriam derelinquens, remittit sanguinu extitit est.

Ad hae (subdit Ammianus) Imperator ira vehementi percussus, & inter exordia respondendulatum, increpat verbosum oburgatoris sono nationem emicem vt beneficiorum inuicemorem & ingrati: paulatimq. lenitu, propensior, tanquam istas e celo, vii atq. via, voceq. simul obstricta suspicatus igne lumine cerebatur, & erumpente subito saequine, letibali sudore persusio, ne laboraret, spectantibus & vrbibus, concorsu ministrorum vicia secretis ad concula ductum est intimum: vbi locum vltio, exiguu spiritus religiosi trahens nondum intelligendi nituro vigore, cunctos agnoscebat assantes, quos cubicularij, nequis cum necatum suspicauerit, celerrime maxima correatur. Et quoniam viscerum flagrantem compage, laxanda erat necessario vena, nullus inuenit porus medicis hanc ob causam, quod eos per varia speraret, carotibus vultibus pessilente morbo tentatum. Vnus tamen reperit, venam eum vitram sepiusq. pinguendo, ne guttam quidem criori eluere potuit, inuenit monente calarem ambrosie, vel vt quidam existimabant, arfactis ideo mectru, quod inuatu aliqui (quos haworboridai vena vocant) obsecrati sunt gelidu frigidum conuersati. Sensi immensa vix quadam vrgente morborum, vltima necessitati adesse praescripta: dicereq. conatus aliqua vel mandare vt singultus lia crebrum pulsans, stridorq. dentium, & brachiorum motu velut cessibus dimicantium indicabat nam speratus, luctibusq. macula interfusis, animam duu condidatam efflante, etas quinqueagesimo anno & quinto, Iupery minus centum duu senio & decimo, hac tenus Ammianus, addit his Socrates h, cum defunctum in Beg. gione castella x. Kalend. Decemb: is: sed idem contigendum est, dum ait vixisse eam annos quinquaginta quatuor, & imperasse tredecim. Remanuit postflens Valentianus huiusmodi calamitatis exem. lum vnde de S. Hieronymus i ad Heliodorum: Valentianus vstulato generali solo, & imulati patriam derelinquens, remittit sanguinu extitit est.

Et defuncto, Gratianus, Augustus iam ante annos septem nuncupatus, solus imperare cepit cum Valente, Corpus autem Imperatoris Constantinopolim translatum esse, vt in Christi anorum Imperatorum reliquias humaretur, idem Ammianus affirmat. Cum in recta & sexto de post patens obitu, opera Cerealis auunculi, Valentianus tum quadrimus, Iulianus filius, Augustus solemnem more nuncupatus est: quod factum Gratianus animi benignitate praedictum ratum habuit. Quod autem Ammianus eum quadrimum fuisse testetur, haud probabit potest ad id statum enim Socrates, qui cum natum affirmat Consil. Galiano & Dagalaipho, hac ratione hoc anno nouenne fuisse, asserere oportet. Confirmant & Tabulae consulares, dum anno Christi trecentesimo sexagesimo nono habent Consules Valentianum nobilem puerum & Aurelium Victorem. Ex eadem quoq. Iulianogenitas Valentianus iam forores habuit, Gallam, Gratam, & Iustam, quarum duae posteriores in virginitate vitam duxerunt, Gallia postea inuncta connubio Theodosio fuit.

Quod autem ad Cerealem auunculum spectat, penes quos tanta in esse videbatur erandi noui Imperatoris auctoritas: non alius hic parandus est ab illo, qui sub Constantio praefecturam Vibanam gessit, & sub eodem postea Consulatum: alius enim ab illo nullus reperitur clarus memoria hoc tempore Cerealis. Hunc igitur ipsum esse

V.

* & repetere cohibito

3 Sever. lib. 1. c. 4. 16.

3 Hieron. ep. 3.

VI.

3 GRATIANUS IMPERATORIS PATRIS II PATRIS II. 3 Ammian. lib. 30.

3 Sever. lib. 1. c. 26.

VII.

a Hieron. epist. 16. CEREALIS VIA CON- VILARIS.

esse iure dixerimus, quem nuptias quasisse S. Marcella, S. Hieronymus meminit: de quo ad Principiam virginem scribens, haec ait: Orbata Marcella patris morte, viro quodam post nuptias septimo mense primata est. Cumq; cum Cereali, cuius clarum inter Consules nomen est, propter aetatem & antiquitatem familiae, & insignem (quod maxime viris placere consuevit) decorem corporis ac morum temperantiam, & ambrosiosus peteret, suavisq; longam polliceretur diuitias, & non quasi in uxorem, sed quasi in filiam vellet donationem transfundere: Abinaq; mater tam clarum presertim viduata domo vltro appeterat; illa respondit: Si vellem nubere, & non aetate me cuperem pudicitiae dedicare, vtiq; maritum quaerem, non hereditatem. Illoq; mandante, posse & senes diu vivere, & iuuenes cito mori: eleganter lusi: Iuuenis quidem potest cito mori, sed senex diu vivere non potest. Quae sententia repudiatus, exemplo fuit ceteris, vt eius nuptias desperaretur, haec de Cereali Hieronymus. Quod autem Consulatum hunc gessisse dicat, cognovit ille anno Domini trecentesimo quinquagesimo octavo vna cum Daciano collega: cuius & eiusmodi reperitur inscriptio in basi statuae ipsi dicatae:

b NERATIUS CEREALIS V. C. CONS. ORD. THERMARMY RESTITVTO CENSVIT.

extat & alia in Via lata eiusdem sententiae inscriptio de restitutione thermarum facta per Cerealem Consulem; atque alia rursum, quae de eiusdem Praefectura Urbana metio habetur, superius tertio tomo secunda editione suo loco restituta, quae errore posita erat tempore Constantiniani. Porro ex amplissimo Cerealis nomine & auctoritate metire S. Marcella clarissime feminae excellentem inter omnes Romanas mulieres amplitudinem, quae eo maioribus eruit accessibus, quo propter Christum ab ipsa magis despecta est: vt v. e. non in Vrbe tantum, sed toto Romano orbe effulserit egregium Christianae pietatis exemplum: sed de ipsa saepe inferius, imo & quinto Annalium tomo pro temporis ratione dicturi sumus. Ac iam reliquas huius anni res gestas ordine profequamur.

b Romae in additu Ca- nolo via Italia.

VIII. c. 899. li. 6. 75. THERMI- SEIVS CY- RARE STV- DET VISA- NIAM VA- LENTIS.

Eodem tempore quo Valentinianus exinctus est, inquit Sozomenus & Valens Antiochia, quae est in Syria, aetate dogens, amare odio indies in suis opinionibus adversarios exardescere, acerbissime affligere, & exagitare cepit. Cum vero Themistius Philosophus librum eius dicaret, hortabatur, doceretq; non oportere mirari dispersionem, quae in Ecclesiasticis opinionibus versabatur, cum multo inferius, multoq; minor sit, quam quae extaret apud Gentiles: nam permulta sunt apud ipsos opinionum, & dispersionum ob multitudinem dogmatum, quae tam, & complures contentiones de eiusmodi rebus & disputationes excitare necessum est: siquidem Deo fortasse visum sit, vt ipsorum facile noceretur, & variis existerent de eo opinionibus, quo singuli magis venerentur, cum exquisitam eius cognitionem comprehendere non possint, secum reputantes quanta sit, & cuiusmodi ille quidem, ad cuius cognitionem venire cogitant. Haec oratione a Themistio habita, Imperator est factus antonio aliquando in insuetor, nec tam acerba adversarius vt antea supplicia irrogavit, non tamen iram suam contra Sacerdotes accensam penitus remississet, nisi cura de Republica sibi iniecta fuisset impediens, quominus ad eiusmodi sacra suam studium & operam conferret, &c. Gothorum namque nouo bello fuisse exagitarum tradit, de quo inferius.

IX.

Quod ad Themistium Philosophum spectat: cum plura de eo superius dicta sint, hic his addendum (quod ratio exigit argumenti) ipsam erga Orthodoxos propensionem fuisse: multis enim id signis apparuit: vsusq; est eo familiarissime Gregorius Nazianzenus, vt ex literis d ad eum scriptis intelligere facile est: ex quibus etiam habetur, ipsum non Philosophia tantum celebrem, sed etiam apud Imperatores potentia claruisse; quippe qui iam ab ipsis Constantinij temporibus functus sit amplissimis magistratibus. Vnde ad eum inierat alia Gregorius e: Tu vero il, quod a tuo Platone dictum est, confirma nempe, ciuitatis non ante malorum functi habitus esse, quam Philosophia cum potentia commissa sit: vtraque enim vt potest. Egeat manum porridge, cum videlicet vt consentaneum erit, moneri ac iuuari. Nihil certe melius Philosophari possit, quam sic nunc iustitia patrociniis

d Greg. Naz. epist. 140.

e Greg. Naz. epist. 140.

suscipias: ne dicam quod hac quoque re nos laudum tuarum precibus beneficio afficit. haec ipse, sed illa aduerte verba Gregorij ad Themistium; A tuo Platone dictum est sic esse accipienda, quod in his, quae ad politica pertinent, primo loco Platoni haberet, secundo vero Aristoteli: prout videre est in orationibus eius, ac praesertim in sexta, vbi ait: Adiuuabit autem me in primis in te insipientulo egregius ille Plato, & admirabilis Aristoteles, in naturalibus autem speculationibus Aristoteli primas detulit. Quam vero familiarissime vsus sit eo Theodosius Imperator, suo loco dicturi sumus. At non licuit orationem illam, quam etiam Sozomenus, inuenit sed in teis, puto, lector ex eius arguimento, eo prolapsam haereticorum amentiam, atque fatorem ipsorum progressum, vt etiam Gentiles ad commiserationem Catholicorum inflexerint, vsque adeo, vt pro eis apud ipsum Imperatorem aduersarium Themistius causam agere non dubitaret.

At Valens Imperator nequitia exardescens, sic oratione Themistij vsus est ab Ecclesiarum persecutione abstinuisse, vt tamen alia via, nouo excogitato praetextu, diaram aduersus monachos persecutione constaret, cum eos exutos monastica professione, & monasteriis, lege lata, ad militiam reuocari praecipit, hoc ipso anno, quo Valentinianus ex hac vita sublatus est, vt S. Hieronymus habet in Chronico his verbis: Multum monachorum Nitri per Tribunos & milites caesi: Valens enim lege data, vt monachi militi erent, nolentes sustinere interici in suu, & Orolius s. Valens illius, post fractis obitum, relictis essentia libertatis aulicis locis, deiecit, vt monachi, hoc est, Christiani, qui ad vnum fides, & diuina secularium rerum multimoda adione, se redigunt, ad militiam coguntur. Vt istas illas tunc Aegypti solitudines, arenarumq; diffusas quas propter suam, ac sterilitatem, periculosissimamq; serpentum abundantiam conuersatio humana non videret, magna habitantium monachorum multitudo compleuerat. Huius Tribuni & milites missi, qui sanctos & veros milites Dei alio nomine persecutionis abstraheret: interfecerunt ibi agmina multa sanctorum, haec Orolius. Coniungit hanc persecutionem Socrates illi, quae Alexandriae per Lucium Arrianum (vt dictum est) commota fuit.

X. VALENS COGIT MONACHOS AD MILITIAM.

f Orf. lib. 7 c. 33.

XI.

Præcesserant iniquissima persecutionis huius ante praedia, cum ad Modestum Praefectum Praetorio de iisdem ipse Valens ita rescripsit g.

Quidam ignorantia sceleret, deserti ciuitatum numeribus, captant solitudines ac secreta, & specie religionis cum curibus Monachorum conuenerunt: Hosigitur, atque huiusmodi intra Aegyptum deprehensos, per Comitum Orientis erui & latebris, consulta praecipione mandauimus, atque ad munia patriarum subeunda reuocari, aut pro tenore nostrae sanctionis familiarium rerum carere illecebris, quas per eos censuimus ruidandas, qui publicarum essent subituri munera functionum. PP. Beryti Kal. Ianuar. Valentiniano & Valente A. A. Coss.

g 163. de Decretis. C. Tribus. & Cod. Theodosius ad Tit. l. 6.

XII.

At non adscriptos tantum milite monachos ita vexauit Valens Imperator, sed reliquos omnes dira exagitaruit exactione tributis, quos antea Constantinus atq; Constantius ab huiusmodi penitatione, capitationis census exemmerant. Extant de his scripta Gregorij ad Iulianum, nec non carmen ad Helenium, quem illum ipsum puto, ad quem Vicariam Praefectura Constantinopolitanae ciuitatis agentem extat Theodosij Imperatoris rescriptum h. Ad Iulianum enim de iisdem monachis sic scribit, cum eisdem illos commendat: Philosophorum, inquit, carum commendat, qui sicut nullo vinculo huius tenentur; qui sola corpora, nec ea quidem tota possident, qui Caesari nihil, Deo omnia habent, hymnos, preces, vigiliis, lacrymas, hoc est, huiusmodi opera, quae manibus premere nequeant, qui mundo mortui sunt, Christo viuunt, carnem consecrunt, animam a corpore abstraxerunt: hos si manibus traheris, aut etiam omnino Dei seruos & discipulos, & coelestium rerum inspectores, hos, inquam, generis nostri primitias, haec columina, hos fides coronas, haec pretiosas margaritas, hos templi illius lapides, cuius fundamentum & lapis angularis Christus, hoc est, egregij Ecclesiae complementi, hos, inquam, si Deo plane reddideris, praclarissime vtiq; Christi & nobis & tibi consulueris, &c. At longe pluribus cumulat eos laudibus, cum in carmine ad Helenium eisdem commendat.

MONACHI PERSECUTIONEM PASSE VALENTE.

h 13. de curat. Kalen. d Greg. Naz. orat. ad Tit. Trib. eueg.

XIII.

Præcesserunt ita de tribus diuam hanc, de qua est seimo, aduersus monachos perfectionem Valentini: qua non ægyptij tantum monachi, sed in alijs quoque regionibus agentes vexati sunt. ex eo enim quod cognū fuit eiusmodi genus hominum esse Imperatori intulimus; quibus neque sceleribus in eisdem debachandi viros creuit audacia, vt ex S. Basilij ad ipsos monachos scripta Epistola intelligere possumus, quam ad reum gestarum conuentionem & veritatem hic describimus: est vero humilimodi:

a. 34. ep. 19. XIV. BASILIVS CONSOLATIONIS MONACHOS.

Desideratissimū ac religiosissimū fratrem, & symphryterū Acacio, Aetio, Paulo, Siluano, & Diacono etiam, & religiosū monachū fratrem Basilij Episcopū.

Cum de graui perfectione aduersus vos excitata percipissem: & quod consilium post Pascha qui ad lites & pugnas incurant, in tabernacula vestra irruentes, labores vestros igni tradiderint, cognouissem, qui vobis quidem dominum in calce sine manibus construxerāt, sibi ipso vero ignis, quo ad vocandum vobis ysi sunt, thesaurum parauerunt, inuenimus quidem super eos, quod acuitur: non vt vobis, fratres (absit) sed vt illo condelem, qui vobis adeo abserpsit sicut a malitia, vt in tantum vsque satanus malitiam suam extenderit. Verum expectabam futuram, vt consilium ad humilitatem nostram, tanquam paratam refugium, vniuersi accurreretis: sperabam, datarum mihi Dominum iudicium delationum meorum reuocacionem & vestro complexu; & salute, xio, quæ propter veritatem distulata, in corpus hoc otiosum excepto habituro me consortium pramiorum aliorum, que vobis a salute veritatis iudic recedunt.

XV.

Postquam autem ad vobis ne in mentem quidem venit, nec aliquid reuocacionis a nobis expectastis; cōtinuam mihi ad vos scribendi occasum dari optaui: vt quemadmodum aliqui decertantibus acclamant, ita ego & dono vestro certaminis adhortatione aliqua per literas acclamarem. Fuit autem nobis ne hoc quidem facile, idq; duabus de causis, vna, quod ignorabam, vltimam locorum ageratis, altera, quod non adeo multi sunt, qui ad vos proficiscantur. Nam vero obtulit nobis Dominus desideratissimū ac religiosissimū fratrem Sacrosanctum presbyterum, per quem claritatem vestram salutem obsecraui, vt prouido quoque oratione, letantes & exultantes, quod merces vestra multa est in calce. Et quoniam fiduciam habetis in Domino; ne cessetis noctes & dies clamare ad illum, vt certamen hoc Ecclesiarum composcat pluribus pastores restituat, & Ecclesiam ad suam pristinam dignitatem reducat. Persuasus enim sum, si vix aliqua reperitur, que obsequium Deum faciat, non elongaturum eum misericordias suas, sed datarum nobis posthac vna cum tentatione & exitum, vt ferre possumus. Censuram in Christo fraternitatem vestro nomine salutare, hæc tenet Basilij.

XVI. MONACHI SVLVNT I. IPHASIVM.

Pato autem hos nominatos hic monachos primores fuisse archimandritas in Syria apud Chalcidem habitantes: si quidem eius nominis ibi Acacius claruit, cuius est frequens mentio apud Theodoretum in commentario historice sanctorum Patrum; nam huius, nec non Pauli, cuius hic item nomen exprimitur, archimandritarum extat Epistola ad S. Epiphanium, qua petierunt cōscriptum librum de hæresibus ad se mitti: anno enim superiore eum elaboratum cepisse Epiphanium, ipse eius exordio indicat, b, signans illa sua tempora, Valentiniā & Valentis anno vndeesimo, & Gratiani 7 septimo: ipsi autem Epistolam scripserunt hoc anno, librum, quem scripserat, ab eo exigentes, vt in scriptio litteris affixa testatur, que sic se habet:

b. Epiphanius in prefat. octauo

* anno

Epistola scripta nonagesimo secundo anno regni Diocletij, Valentiniā & Valentis anno duodecimo, & Gratiani anno octauo * ad Epiphanium Palæstinum Eleutheropolitem, qui fuit pater monasterij in eisdem Eleutheropoli vicinis; tunc vero vrbis Constantiæ provincia Cypri Episcopus extitit, ab Acacio & Paulo presbyteris & archimandrita, hoc est, patribus monasteriorum partium Chalcidis & Beroæ Causæ Syriæ, de eo, quod contra omnes hæreses scripsit, imo quod & multi aduocati sunt, ac coegerunt ipsam ad hoc opus aggredierendum.

XVII. EPIPHANII EXORDIUM LXXV. TIONIB.

Quanta vero hi Epiphanium coluerint obsecrantia, illis in primis verbis indicant: At quando via intercepta est per infirmitates & æuomas corporales, non potuimus ipsi proficisci, & ad pedes tuos prouolui, &c. vides præquam morem cul-

tus & venerationis etiam Abbatum ad pedes se Episcoporum prosternendi, & paulo post: Constituit enim non solum nos, sed etiam omnes, quod in hoc seculo noui te apostolum & precorem Dominus excitauit, Ioannem noui tu; & prædicantem, qua debent seruari ab his, qui cursum hunc propofitum habent. hæc & alia ibi. Reddidit ad eodem ipse Epiphanius litteras vna cum libris, quas & præstationem rotius opis esse voluit, & inter alia rationem afferit, cur Panarium, ne tempore casuū medicæ, voluerit nuncupari, egressum plane opus, & Catholica Ecclesiæ valde proficuum.

Hoc item anno S. Basilij, cum ante de mirifica electione Ambrosij in Mediolanensis Ecclesiæ Episcopatum ipsius literis certior factus esset, ingenti perfulsus gaudio ad eum itare se ipsi c:

Magna semper & multa quidem sunt Domini nostri dona, quorum nos, imaginando necesse est, nonnulli adiciamus: oboli est. Vno mi vero, quod in hac maxime reuerenti polliceri ab his, qui non diffidit beneficium Deum seculatorem semper tanguntur, & præsentibus est, quod quam longissime propter leuissimam dignitatem seculi: per literarum alio uisum merito exaltare debet. Largitus est autem duplitem cogitandam condonem, vnam post vniuersam conuentionem & congregacionem; alteram post conuentionem literarum. Quoniam vult se per se quæ lætatio ex cogitationibus: cogitationum vero non ex eo quod nota quædam in corpore sui uisum a tempore facta sit, sed quod interiori hominis sui poliorum uisum uel ex uarietate sermonum patitur a uoluntati sui quæ in scriptis exactione dantur cordis legitur.

Glorificamus autem Deum nostrum: qui ex quibus mortalium generationibus, qui sibi placuerit, deligit quoslibet quidem ex pastoribus quibus populo suo Principem excelsit, & dicitur de grege apærum sanctam spiritus se uoluerit, & ad Proprietatem dignitatem extulit: non vero vniuersis ex vno grege, cui totum gentis principatus conuocatur: erat, sapientia iustitiam, uentura claritudine, vna ipse hore, erant sanctissimi, & ceteris iustitiam illis em ad gregeum Christi pastorem extitit. Quæ omnia in vniuersa vite optatis vniuersis, profectum habito, ut Christus litteras efferret, commissa sunt magis ac preclaris magis, uictoria ualebit Dei, in fide: huius gubernacula accepit. Agitur de bono Deo, quod quod quidem non ab hominibus accepit, sed de Deo & inuocatum Christi, sed ipse se Dominus modo uisum dicitur se inuocatum ad presertim apostolicam etiam ipsi: certis uoluntati tam: corripit ac moderare in mutatem populi, si ipse dicitur uisum laboratus est: uenit apostolica Patrum v. signis: & quod dilectione uigilans sanctorum in ipsis, in ipsi, structuram asseruitate muti nostri colloqui, extitit ac prebere fide: non hoc patio spiritus poterimus committit esse, licet terris habitatione quæ longissime alter ab altero distat finis: hæc utq; Basilij ad Ambrosium.

Perseuerasse quidem mutam inter ut uino; literarum consuetudinem, certum est; si quidem compit uiniter eos noscuntur esse transacta. Experi ille enim Ambrosium ad Basilij eius librationes tum explicantes diuinam scripturam, tum praua dogmata cōfutantes; facile intelliget, qui uirtusq; legent commentarios in Hexameron & de Spiritu sancto; videbitq; magna ex parte que Basilijus Græce edidit, Ambrosium tradidisse Latinis. Sed & illud erga Ambrosium Basilij pius intercessit obsequium, dum corpus S. Dionysij Mediolanensis Episcopi & martyris, qui pro fide Catholica exul obierat in Cappadocia, procurante Aurelio Episcopo, & Cappadocia Mediolanum translatum est.

At vero non vnus duntaxat Basilijus in Oriente Ambrosij electione, quamuis reuerente canone actam probauit, sed omnes Occidentales & Orientales Catholice cōmunionis Episcopi: quod ipse ea sententia de claruit, qua ait d: Ordinationem eam Occidentales Episcopi iudicis, Orientales etiam exemplo probant, quibus illud in primis inuit, quod minus re a dūm uidebatur; id iudicio sedis Apostolicæ publico decreto esse firmatum: Orientales vero & exemplo probasse, dum quod factum est Mediolani in creando Ambrosio Episcopo, Orientales idem præciterant Constantinopoli postea eligendo Nestorium catechumenum, Cæcumenus modi licetia quam plurimos ab ipso esse ex laicis & neophytis ad

XVIII.

24. ep. 15. BASILIJ LITERÆ AD AMBROSIVM.

XIX.

XX. BASILIJ CVM AMBROSIO IN CÆSARIBO.

XXI. ELECTIO AMBROSII PROBATÆ A ORIENTALIBUS. d. Ambr. ad Valer. ep. 12.

